

בית נאמן

בבית הכנסת 'אהבת התורה - איש מצליח'
רחוב הרב עוזיאל 43 ב"ב.

שיעורו של מרן ראש השיבה
רבנו מאיר מאזוז זצוק"ל

יום שני, י' באדר א' התשע"א

נושאי השיעור:

א. שיעור חלה. ב. גודל העיסה לאפיית המצות. ג. שכח להפריש חלה קודם יום טוב. ד. השלום קודם לחומרות. ה. הטורח במצוה עד שיזיע יועיל לכפרה. ו. סיום מסכת. ז. למה מזכירים בסיום את בני רב פפא? ח. טעות בנוסח קדיש סיום מסכת. ט. לסדר מקום מושבו. י. כמה הוא שיעור כזית מצה? יא. שלש מצות כנגד "חכמה בינה ודעת". יב. סדר הקערה. יג. מזיגת הכוס. יד. סימני הסדר (קדש ורחץ וכו'). טו. הקידוש הארוך. טז. אומרים בקידוש "ומועדי קדשך". יז. גם נשים עדיף שתברכנה "שהיינו" בקידוש ולא בנרות.

נושאים בהערות השיעור: א. כשהרב כף החיים מאריך, הוא בא לאפוקי מבן איש חי. ב. חידה: שני דברים שכל אחד לבד אסור, וביחד יהיה בסדר. ויש דברים שכל אחד לבד מותר, וביחד נעשים אסורים. ויש דברים שאחד אסור ואחד מותר, וכשהם באים במגע אחד עם השני, האסור נהפך למותר והמותר נהפך לאסור. ג. רבי יהושע בועז. ד. רבי ישעיהו בערסלוי היינו רבי ישעיהו ברלין היינו רבי ישעיהו פיק. ה. תיבת "לעילא" בקדיש מלעיל ודגש בלמ"ד השניה, והטעם לזה. ו. מתי אומרים התיבות מלעיל ומתי מלרע? ז. בשר בהכשר רבנים אשכנזים לספרדים. ח. 'תָּבֵל' - 'תְּבַלְיָן', כמו: 'מֶלֶךְ' - 'מַלְכִים'. ט. לברך על הדלקת נר של יום טוב.

כמו הרמב"ם ומרן, ככה מנהג תימן, וככה מנהג ארץ ישראל. יש ספר שלם - "שיעורי תורה" שחובר על הדבר הזה. (והחלק השני שלו הוא "שיעורי ציון"). **ושם הרב נאה מביא הסכמות מכל גדולי הדור באותו זמן - רובם אשכנזים - והם אומרים שככה מדורי דורות נוהגים בירושלים, שיש שבעה אוקיות - בערך קילו שבע מאות - ומפרישים מזה חלה. אם נעשה תשע"ז דרהם שני קילו ורבע. שני קילו ורבע זה כמו שיטת החזון איש, אמנם השיטות שונות. החזון איש אומר ככה בגלל שמגדיל את האצבע, והבן איש חי בגלל שלא מתייחס להבדל שבין הנפח ובין המשקל, אבל בערך זה אותו דבר - שני קילו ורבע, שני קילו וחצי, אבל לא צריך ככה, אלא קילו ושבע מאות. והיום יודעים בדיוק כמה זה הדרהם, אז זה יוצא קילו חמש מאות ששים. ככה כתבו כמה חכמים שהלכו לבדוק את הדרהמים בעולם. בשביל מה להיכנס לספק כמה הדרהם? בוא נבדוק אותו. בדוק דרהם מתקופת הגאונים ומתקופת הרמב"ם, ומצאו שהדרהם לא עולה על יותר משלשה גרם. לכן חמש מאות ועשרים דרהם שכתבו בהרמב"ם ומרן, תכפיל בשלש יוצא קילו חמש מאות וששים. זה השיעור. סימן לדבר - יוסף כפול עשר. "יוסף עליכם" (דברים א', י"א). זה החשבון של שיעור חלה קמח. אז אם האשה עושה ביום ששי לחם לשתה, ויש בקמח קילו חמש מאות ששים, יכולים להפריש עם ברכה.⁵ [ועיין בכל**

5. היה חכם אחד שהרגיש בקושיא הזאת על הבן איש חי עוד לפני מאה שנה, שמו רבי נסים כדורי, הוא היה מתלמידיו של בן איש חי, ולא הדפיס את הקושיא שלו. אסור להדפיס קושיא נגד הבן איש חי? מה הדבר הזה? הוא אמר שהדין הזה צריך עיון, ובכל זאת יש להפריש בלי ברכה, אבל אם יש תשע"ז דרהם, כלומר שני קילו וחצי בערך, אז צריך להפריש עם ברכה. (עיי' בשר"ת בית נאמן ח"ג חיו"ד סי' מ"ה עמ' שצ"ג). **אבל הדין לא ככה, אלא אפילו חמש מאות עשרים דרהם מפרישים עם ברכה, כי דברי הרמב"ם ככה מפורשים.** מיהו התעקש לקיים דברי הבן איש חי, כתב לי קונטרס שלוששים דף. הייתי עורך אור תורה בשנה י' (לפני שלוששים שנה), חשב שאני אדפיס לו את כל הקונטרס עם כל הדברים שלו. מה הוא אמר? שהקמח של בגדאד היה כבד מאד, "כבד מאד לפניו לא היה כן קמח כמוהו ואחריו לא יהיה כן" (ע"פ שמות י', י"ד)... כמה היה כבד? ולעומת זה, בשיעורי תורה (עמ' קנ"ט) מביא חכם אשכנזי שאומר הקמח שלנו קל מאד, חצי מהמים! אז זה אומר חצי, וזה אומר שהיה משקלו כמשקל המים? במקום לעשות השערות, תשלח למישהו מבבל (אז היה עוד יהודים שונארו בבבל), ותאמר להם שישקלו כמות אחת מים וכמות אחת קמח. אם דבריך נכונים, נפרסם אותם באותיות של "קידוש החמה", לא קידוש לבנה. אבל אל תכתוב שטויות ודברים בטלים.

הרבאומר פשוט "וכעולה מ"ג ביצים וחומש במשקל" כלומר הוא חושב את זה במשקל ח"י כפול מ"ג, אבל למעשה המשקל של ביצה מים זהה" דרהם, ומשקל הביצה מקמח פחות שליש, ככה הרמב"ם כתב לכנסת

שיעור חלה

א. בן איש חי שנה ראשונה פרשת צו סעיף י"ט - **אין לשיין לפסח עיסה גדולה יותר מחמש מאות ועשרים דרהם, ויותר טוב ללוש אותה פחות מהמשקל הזה. ושיעור עיסה שחייבת בחלה הוא קמח משקל שבע מאות שבעים ושבעה דרהם, כי כן עולה מ"ג ביצים וחומש ביצה, למשקל הביצה ח"י דרהם.** החשבון של הרב פשוט, ביצה משקלה ח"י דרהם, כל דרהם שלושה גרם (ואולי קצת יותר), ח"י כפול 43 וחומש עולה תשע"ז.² עכשיו יש כאן סתירה ממה נפטר. **למה בהתחלה הוא כותב חמש מאות ועשרים דרהם, ואחר כך כותב תשע"ז דרהם?** אבל האמת היא שהרמב"ם הסביר את זה בפירושו המשנה בעדיות (פרק א' משנה ב'). הוא אומר **שכל המדות שאמרו חכמים הם בנפח ולא במשקל, ואין לומדים מאחד לשני.** אמר שם, שבקמח אותה כמות שאם היה מים היה משקל עשרים וששה דרהם או עשרים ושבעה (יש לו שם חילוק בין מים ובין יין), בקמח זה ח"י דרהם, כי הקמח קל במשקלו. על פי זה כשאנחנו מדברים כאן על קמח, החשבון לא מדוייק, לא מכפילים ח"י בארבעים ושלוש וחומש, כי הביצה זה נפח, ונפח של ביצה קמח, זה לא ח"י דרהם אלא י"ב בלבד - פחות שליש, וזה יוצא תק"ך בדיוק.³ כאן הרב סותר את עצמו. הסיבה שכתב ככה, **כי רבי חיים פלאגי בחיים לראש (דף ק"ע י"א) ככה כתב. בא הרב חיים נאה** (בספר שיעורי תורה עמ' קס"ז) ואמר: הרב "חיים לראש" התכוין תשע"ז דרהם אילו היה מים, אבל בקמח הוא מודה שצריך תק"ך דרהם. זה לא הפשט, גם "חיים לראש" חישב אותו חשבון, אבל הנוכח הוא כמו שמפורש בהרמב"ם ומרן. **כף החיים** (סימן תנ"ו אות ט"ז) מאריך בזה,⁴ והוא כותב שהנכון לשיעור

- שיעור זה נמסר ע"י מרן רבנו הגדול זצ"ל הכ"מ ביום חמישי ג' בניסן התש"ע בבית מדרשו בין מנחה לערבית. המערכת.
- ח"י כפול ארבעים - שבע מאות עשרים. ח"י כפול שלוש - חמשים וארבע. שבע מאות עשרים ועוד חמשים וארבע - שבע מאות שבעים וארבע. ועוד ח"י כפול חומש - לחלק ח"י על חמשה. 3.6. שבע מאות שבעים וארבע ועוד שלש נקודה שש - שבע מאות שבעים ושבע ומשהו.
- איך אנחנו מחשבים? כל כמות של נפח כביצה מקמח הוא שנים עשר דרהם. שנים עשר כפול ארבעים - ארבע מאות ושמונים. שנים עשר כפול שלוש - שלושים ושש. ביחד חמש מאות ושש עשרה. שנים עשר כפול חומש (כלומר תחלק אותם על חמש) - 2.4. חמש מאות ושש עשרה ועוד שתיים נקודה ארבע - חמש מאות שמונה עשרה וחצי, אז הרמב"ם (פ"ו מהלכות ביכורים ה"ט) ומרן (סי' תנ"ו ס"א) עיגלו את המספר וכתבו תק"ך - חמש מאות ועשרים.
- יש לי כלל, כשהרב כף החיים מאריך, הוא בא לאפוקי מבן איש חי, ומפני הכבוד הוא לא מזכיר אותו. יש ארבעים מקומות שהוא חולק על בן איש חי ולא מזכיר אותו. כשהוא מזכיר אותו רק "תניא דמסייע ליה". ולפעמים לפעמים הוא מעיר - "ומה שכתב" ... אפשר. אבל ברוב המקומות שחולק עליו, הוא לא מזכיר אותו. (עיי' בשו"ת בית נאמן ח"ב חאו"ח סי' ח"י עמ' קי"א).

הדלקת נרות מוצ"ש	ר"ת
18:27	י-ס: 19:09
18:29	ת"א: 19:06
18:29	חיפה: 19:05
18:29	ב"ש: 19:06

נא להרבות בתפלה לרפואת מורנו ורבונו ע"ר הגאון הגדול רבי רחמים אליהו שלום חיים בן כמסאנה מאוזן שליט"א (לחבר "ח אחיו של מרן רבנו זצוק"ל) בתוך שאר חולי ישראל

מאיזו שנה היא לא כתוב). לפני שאדם הולך לבית הכנסת בערב פסח, יוודא שהכל מסודר¹², שיש מקום לכולם, שיש מטות וכריות לכולם שיעשו הסיבה בנחת, לא יהיה עינוי נפש, ולהכין את הקערה. הספרדים עושים קערה אחת לכולם, והאשכנזים עושים לכל אחד קערה משלו. כל אחד יש לו דעות משלו... יש אחד פוסק כך, ואחד פוסק כך ופוסק כך. לנו אין דבר כזה, אלא קערה אחת גדולה ענקית ויש בה שלש מצות וכו'. איך זה יספיק לכולם? אלא יש לימו אחר כך. יכין עוד מצות שמורות בשקיות [לכל אחד ואחד], ועדיף לעשות ככה, כדי לוודא שיש בהם שיעור. וכמה השיעור? עשרים גרם מצה שמורה זה כזית. במצה עבודת יד מספיק עשרים גרם, לא צריך יותר, אלא אם כן אתה לוקח מצות שהם רכות זה אחרת, במצות רכות צריך להחמיר לקחת שלושים גרם, ולפעמים אף יותר [עד 38 גרם]. מה שאומר הרב עובדיה שיחיה שצריך שלושים גרם, הוא מדבר על מצות רכות שהם כמו פיתה להבדיל, אבל מצות דקות כמו שרוב העולם עושים, בעשרים גרם יש להם שיעור יותר מדי. חמשה עשר גרם מספיק, אבל אנחנו עושים עשרים גרם כדי לצאת מכל ספק. [וע"ע בספר ה' נסי ח"ב חלק השו"ת סימנים מ"ג-מ"ה באורך]. אז להכין כבר מערב חג, לשקול ולהכין אותם. ואם אדם לא יכול, אין לו משקל בבית, יקח מצה אחת, יראה כמה היא שוקלת, ולפי זה יוכל לחלק. למשל, אם הוא יודע שבמצה רגילה עבודת יד יש בה שמונים גרם, יחלק אותה לארבע - לאורך ולרוחב - ויש בה ארבעה שיעורים. אז תכין אותם, כל אחד יקבל קצת מהמצות שבירך עליהם הבוצע - בעל הבית, ויוסיף שקית אחת או שתיים משלו כדי לגמור את השיעור.

שלש מצות כנגד "חכמה בינה ודעת"

יב. אז עושים שלש מצות מולך בקערה, וקוראים להם "חכמה בינה ודעת". בכל הספרים כתוב "כתר חכמה בינה". אבל כבר הוכיחו - מילדות כבר אבא ע"ה אמר לנו את זה, והראה לנו ככה במקור - שצריך להיות "חכמה בינה דעת". אחת ההוכחות, שכתוב כשעושים 'יחץ' מה עושים? חוצים את המצה האמצעית שהיא כנגד אות ה"א של שם הוי"ה. באות ה"א של שם הוי"ה יש בה שתי אותיות דל"ת וי"ו, עושים את הימין וי"ו והשמאל דל"ת (יש אומרים הפוך, הימין דל"ת והשמאל

מ"ל כולל ברכתא, לעילא מלעיל, בלמ"ד יש דגש. במלה "לעילא" הרי העי"ן בצירי, ואחרי צירי - תנועה גדולה - לא יבוא דגש, אז איך כאן יש דגש בלמ"ד השניה? אלא בגלל שהמלה מלעיל, כשיש נגינה יבוא דגש גם אחרי תנועה גדולה. כמו למשל: "אלה המשפטים" (שמות כ"א, א), "אלה האל"ף בצירי, איך יבוא דגש? אלא בגלל שהמלה מלעיל יכול לבוא דגש. אותו דבר "לעילא מלך ברכתא", ולא "לעילא" [מלרע]. דבר שני, ותפלתם מהרה תקבל ברוצן, הלמ"ד בדגש חזק. אין בלמ"ד דגש קל, רק דגש חזק, ולמה הלמ"ד בדגש חזק? בגלל שהשורש של המלה 'פלל' - ותפלתם. דבר שלישי, כי לישועתך קיוונו וצפינו כל היום, במלה "לישועתך" לבטא את העי"ן. לפעמים בגלל המהירות, או בגלל שברחוב לא מבטאים, אנחנו גם כן לא מבטאים. אדם ישים לב שכל עי"ן הוא יבטא. לפעמים מי שלא מבטא עי"ן, משנה את כל המשמעות. "ועבדתם" "עבדתם" "עבדו את ה' בשמחה" (תהלים כ"ב). כשלא אומר את העי"ן, נושפה פירה. לשים לב ללמוד לבטא את העי"ן, אין מה לעשות, זו גמרא מפורשת (מגילה דף כ"ד ע"ב). ולא לחשוב שכאילו האשכנזים יש להם מסורת אחרת, אין דבר כזה. רש"י ותוספות והרא"ש במגילה דף כ"ד (שמדובר שם על מבטא העי"ן) אף אחד לא הסביר מה ההבדל בין אל"ף לעי"ן, כל כך היה הדבר פשוט להם כמו שלומדים אל"ף ב"ת", ייל קרי ב"ר הוא" (סנהדרין דף ל"ג ע"ב). הראשון שהתחיל להסביר את זה הוא מגן אברהם, בזמנו כבר שכתו כנראה, אז הוא אומר (סי' נ"ג ס"ק ט"ו) שיעי"ן מבטאה בחזק בעומק יותר מהאל"ף. זה בדיוק ככה, חוזק זה עי"ן, זה יותר עמוק, זה הכל.

שאלה מאחד המתפללים: אומרים 'עירך' [מלרע] או 'עירך' [מלעיל]? וענה לו מרן רבנו זצ"ל: אם הרי"ש בשוא - המלה מלרע. ואם הרי"ש בסגול, המלה מלעיל. "בשבתך" - מלרע, "בביתך" - מלעיל. "ובלכתך" - מלרע. "ובשכבך" - מלרע. "ובקומך" - מלעיל. תשים לב איפה הטעם ולא נעשה לך כאבר ראש, תסתכל בקריאת שמע יש שמה טעמים. "בשבתך" השופר מהופך בכ"ף סופית, "בביתך" - שני פשוטין ומסתכלים על הפשטא הראשונה (הימנית), והיא נמצאת בתו"ו. "ובלכתך" - שופר הולך בכ"ף סופית. "בשכבך" - זה מלרע בכ"ף סופית, זה מלרע. "ובקומך" - הגעיא במ"ם אז מלעיל. "בשבתך" [מלרע] בביתך [מלעיל], ובלכתך [מלרע] ובשכבך [מלרע] ובקומך [מלעיל]. אפשר לומר טעם, "בשבתך" - אדם יושב ככה, אז מלרע. "בביתך" - אדם מסתובב בבית, אז הוא מלעיל, צריך לקום. אחר כך "ובלכתך ובשכבך" מלרע, "ובקומך" - קום, אז מלעיל. ככה לומדים "על מזוזות ביתך ובשעריך" שניהם מלעיל. איפה יש טעם אין בעיה לדעת, כשאין טעמים כמו בתפלה לשים לב. ובשוא את עומדים, זה הכלל - אין לעמוד בשוא.

12. יש לנו פה לוח שנה של הבר"ץ, יש בו אמנם הרבה פרסומות, אבל הוא מאד יפה. זה לא בשביל פסח, לפסח יש להם חוברת מיוחדת. אני כל שנה קונה אותה, אפילו שהדברים לפעמים כפולים פה ושם, מה אכפת לנו? שיהיה עוד אחד. לפעמים מחמירים ולפעמים מקילים. אבל כנראה "חזרו בתשובה" בכמה דברים. אומרים שהבשר שלהם על פי דעת מרן הבית יוסף לפי מה שכתב הרב מאיר ברנדסופר. לא יודע אם זה בדיוק, נעשו מחמירים יותר מהספרדים... פעם לא היה הרב לבית יוסף חלק מלעיל, השר החלק שלנו, נעשו מחמירים יותר מהספרדים... פעם לא היה ככה, אביו [יתר חלק מלעיל] היה מקיל בדבר הזה, והרב מחפוד יבדל לחיים אביו: אני עמדתי עד יד אביו, וכל דבר היו אומרים "יש לסמוך על סברת בית דוד, זה כשר". (עיין בספר ה' נסי ח"ב חלק השו"ת סי' י"ח). אחר כך הבן שיחיה אמר: לא, גם בזמן אבא היה חלק. זה כבר מקספ... אחר כך הרב עמאר אמר לי: ראיתי והכל בסדר. אז בסדר גמור. [ולפי הידוע היום (וכפי שברורנו אצל מומחה כשרות), באולמות ומסעדות בהכשר הרב לנדא, הבשר "חלק" ומתאים גם לספרדים. אך הקונה בחנויות בהכשר הרב לנדא יש לו לבקש חלק בית יוסף, כי יש בשרים שאינם "חלק" כשיטת בית יוסף. מברכת].

שמע "הדרן עלך" ואת הקטע של הסיום [יש לו שחר]. ויש כאלה ש"מקילות" לבניהן ולבעליהן שבאים מאוחר, שומרים להם מהסיום ואומרות להם: תטעם קצת מהסיום, תטעם קצת. כאילו זכר למה שהיתה עושה הסבתא... והם כבר אכלו בבוקר [ולא היו בכלל בשעת הסיום, ואין זה מועיל כלל]. מה החכמה! ועוד דבר, אדם שבבוקר שותה כוס תה או קפה וכדומה, אם הוא בכור לא ישתה ויאמר: אחר כך יש לנו סיום. לא, לפני הסיום אסור לך לאכול כלום. אם אתה רוצה לשתות, תקום לפני עמוד השחר, תשתה כוס קפה או תה, אחר כך תבוא לבית הכנסת ותשמע את הסיום.

למה מזכירים בסיום את בני רב פפא?

ט. מה שאומרים בסוף "הדרן עלך" - רמי בר פפא, סורחב בר פפא, דרו בר פפא וכו', לא ידענו מה זה. כתוב שם בכל המסכתות "עיין מה שכתב אחי הגאון מהר"ל מפראג בספר כך וכך ביאור וטעם השמות הללו, וגם הרמ"א כתב טעם⁸. אבל הפירוש הנכון והפשוט מה שכתבו שרבר פפא היה לו אחד עשר ילדים, ומלך פרס ימח שמו הלך ותלה אותם ביום אחד⁹ (ראה בספר הכריתות דורות התנאים (שער ב) ובס' ארים נסי על ברכות עמ' של"א). אין מנוחה לעם ישראל בחוץ לארץ, אין מה לעשות. "יגעתי באנחתי ומנוחה לא מצאתי" (ירמיה מ"ה, ג). לזכר המאורע תיקנו שכל פעם שמסיימים מסכת מזכירים אותם, זה הפשט הפשוט. במקום לעשות להם מנוחה, מי זוכר את אלה השמות? פעם שאלו את רבי יוסף משאש רבה של חיפה על זה (בשו"ת מים חיים הא"ח סי' ק"ף), הביא להם את כל המקורות בגמרא שנזכרו שמות הבנים האלה. אדם יכול לבדוק אותם בסדר הדורות. זו הסיבה שקוראים אותם, בין אם עושים סיום על משנה, ובין אם עושים סיום על גמרא. ויש שם אחד שחסר בגמרות, והשלים אותו בסדר הדורות. (עיין בערך רב פפא סבא, ובארים נסי ברכות בחידושים על נוסח הסיום).

טעות בנוסח קדיש סיום מסכת

י. ויש עוד טעות בנוסח של הקדיש - "יתגדל ויתקדש... בעלמא דהוא עתידי לאתחדתא". לא "לאתחדתא" אלא "בעלמא דהוא עתידי לחדתא" - שהקב"ה עתיד לחדש אותו. למה? כי אחר כך כתוב: "ולמבני קרתא דירושלים, ולשכלל היכליה בגוה". העולם יתחדש לבד והוא יבנה את ההיכל...? לא, אלא "לחדתא". בשלחן ערוך יורה דעה (סי' שע"ו ס"ד) הנוסח "דהוא עתידי לחדתא" - יתגדל ויתקדש שמהי רבא - שמו של הקב"ה - בעולם שהוא עתיד לחדש אותו. לא "לאתחדתא" - להתחדש, וכי הוא יתחדש מאליה? אלא "לחדתא" זה הנוסח הנכון. ככה כתב היעב"ץ (בספר לוח ארש סי' פ"ה), וככה כתוב במסכת סופרים (סוף פ"ט). [וראה עוד בארים נסי ברכות בחידושים על נוסח הסיום]. צריך לתקן בכל הגמרות במהדורה הבאה של עוז והדר, להודיע להם שיתקנו במקום "לאתחדתא" - "לחדתא". ברוך ה' לעולם אמן ואמן.

שיעור כזית מצה

יא. ¹⁰ עכשיו אנחנו בראש חודש ניסן, נלמד כל פעם קצת מההגדה, חוץ משני וחמישי שנלמד הלכות¹¹. (יש לנו רק הגדה אחת "אל המעיין" שעבר עליה כלח... אפילו

8. בילדותי לא הבנתי, חשבתי מי שכותב את זה הוא אחיו של מהר"ל - עיין מה שכתב אחי - שלי - הגאון מהר"ל מפראג... מי זה הכותב הזה? לא ככה, זה לא אחי - אח שלי. אלא האל"ף שוא פתח - אחיו של מהר"ל מפראג. ובעל הגהות האלה זה רבי ישעיה פיק, כל הגהה שתמצא בגמרא בין סוגריים מרובעים היא שלו. הרבה טועים ולא יודעים את זה. רבי ישעיה בועז זה מסורת בשו"ת הנודע ביהודה תניינא חו"ד ס"ד קנ"ג) למה רש"י פעם פירש "משה שפיר קאמרת" - שנשבע בכבוד משה רבנו (ביצה דף ל"ח ע"ב). ופעם אמר שכל ת"ח נקרא משה (סוכה דף ט"ל ע"א), הנודע ביהודה אמר: אין לי מה לעשות, רק שאלות כאלה של דברי אגדה? אז כתב לו: "כבוד הרב רבי ישעיה ברסלוי". אחר כך אמרו לו: כבוד הרב, אתה יודע מי זה החכם הזה? את כל התלמוד הוא יודע בעל פה, לא השאיר ספר שהוא לא קרא אותו. יש לו חיבור על השאלות - "שאלות שלום", יש לו חיבור על החינוך - "קטן שגועי לחינוך", יש לו חיבור על הערוך - "ספר המעריך". בקי בכל התורה כולה. ככה אתה כותב לו? אמר: לא ידעתי. מאז התחיל לכתוב לו: "לכבוד הגאון המובהק מהר"ר ישעיה ברסלוי... היינו ישעיהו בערסלוי, היינו ישעיהו ברלין, היינו ישעיהו פיק, כולם אותו חכם. יש כותבים "הגר"י"ב ויש כותבים "הגר"י"פ", זה אותו דבר. אז הוא שכתב פירוש על השמות הללו למה מזכירים את אחד עשר בני רב פפא - "תעייין מה שכתב אחי מהר"ל מפראג" - אחיו של מהר"ל מפראג.

9. אולי עשו איזה משהו או איזה דבר, כי פעם הייתה תסיסה בזמן הגאונים - ואולי בסוף זמן הגמרא - היהודים לקחו להם שלטון שבע שנים, גירשו את הפרסים ועשו הכל. אחרי שבע שנים התנבלו עליהם עוד פעם, ועשו להם צרות צרורות.

10. שיעור זה נמסר ע"י מרן רבנו הגדול זצ"ל הכ"מ ביום שלישי א' בניסן התש"ע בבית מדרשו בין מנחה לערבית. המערכת.

11. יש לנו הערות לחזן שהתפלל כל כך יפה. קודם כל שיב, שישמע על ההערות מיושב... "לעילא

למד את הרמ"א (סי' תע"ג ס"ה) עם כל הכלים וכל הפריטים, והוסיף על מה שכתב הרמ"א שם עוד דבר - פרחים, נקראים "סוס אל-ורד" - פרחים של וורד. זה מעטר את החרוסת, יש לה מראה מיוחד¹⁵. אז חרוסת מצד ימין כנגד נצח, וכרפס מצד שמאל כנגד הוד. וכרפס לאו דוקא כרפס, האשכנזים אין להם כרפס, אז לוקחים תפוחי אדמה. במדינותיהם אין להם כרפס, היום יש כרפס. הרב האר"י אומר (שער הכוונות דף פ"ג ע"א) שעדיף כרפס, [כי יש בו כמה רמזים. ועוד אמרו (עיין בכה"ח סי' תע"ג ס"ק מ"ט)] שכרפס זה רמז - פרך ס'. ששים רבוא שעבדו עבודת פרך, קח את המלה כרפס, תהפוך אותה יצא לך - ס' פ' ר' כ' ס' פרך. אחר כך באמצע למטה שמים חזרת [כנגד יסוד], זה עלים של חסה מפורדים רחוצים ושטופים, וכדאי לעשות הרבה שיספיק לכל בני הבית. כי לפעמים נמצאים בלחץ, ואחר כך אין מספיק לכורך, אז לוקחים עלים, רוחצים שוטפים, ולפעמים לא מספיקים מרוב הלחץ, וגם צריך לשטוף יפה, צריך לקחת עלים נקיים. כמה צער היה לנו פעם, לקחת פלורסנט ולקחת עוד מראה ולהסתכל, ולבדוק פעם ראשונה ופעם שנייה, ואחר הכל עוד לא זכיתי לראות תולעת ירוקה... אבא ע"ה היה מספר עליה, ואני לא ראיתי. הרב עובדיה שיחה מספר גם כן שיש תולעים ירוקים. כנראה מפחדים שירגישו בהם, אז הם מתאימים את עצמם לסביבה... נעשים ירוקים. נו, מה לעשות? לא ראינו אותם. שוטפים ושטפים כמה שיכולים, אין מה לעשות. "אנוס רחמנא פטריה" (ב"ק דף כ"ח ע"ב). יש לוקחים את הקלח, אבל הקלח קשה אין בו טעם, אז לוקחים את העלים. יש גוש קטיפי או משהו דומה, ומנקים כמה שיכולים. ולהכין בכמות גדולה שיספיק לכולם, כל זה מכינים לפני כניסת החג.

"כי מלאה הארץ דעה את ה"

יד. וכדאי ללמד לילדים שילמדו את זה, פעם הקבלה היתה סגורה רק ליחיד סגולה. בזמן הרשב"א כל אחד יודע אותה, היעבץ כותב באיזה ספר: "מדברי המעתיק פירוש המשנה להרמב"ם סדר מועד רואים שחכמת הקבלה בזמנו - שהיה בתקופת הרשב"א - נפוצה בכל עבר ופנה". כל ילד יודע חסד גבורה תפארת, תקח אפילו סדור פשוט של חול, באשרי יושבי ביתך בפסוק "גדול ה' ומהולל מאד" שם הו"ה בניקוד פתח פתח פתח, זה חכמה. אחר כך בניקוד צירי צירי צירי, זה בינה. אחר כך בניקוד סגול סגול סגול, זה חסד. בראשי תיבות כותבים אותם: "כח"ב חג"ת נהי"ם", או "חב"ד חג"ת נה"ם"¹⁶. אלה דברים פשוטים שכל אחד מבין אפילו שלא מבינים את העומק, מבינים את הראשי תיבות. כל הילדים יודעים את זה.

15. עד היום מוכרים דבר כזה אצל משפחת בוכריץ ברחוב נחום 5, שם אנתנו קונים את התבלין של פסח. לא 'תבלינים', זו טעות. 'תָּבֵל' - 'תְּבִלִין', כמו: 'מלך' - 'מלכים'. לא 'תְּבִלִין' - 'תְּבִלִינים'. מי שאומר 'תְּבִלִין', הוא חושב שזה כמו 'תְּבִשִיל'. מה השורש של המלה תְּבִשִיל? בשל. כאן השורש של המלה בלן? זה בלן של בית המרחץ... לא יכול להיות, אלא אומרים "תבל". "המתבל והמדמע" (ערה פרק ב' משנה ד'), לכן אומרים 'תְּבִלִין', ו'תְּבִל' ביחיד. ככה גמרא מפורשת בנדרים (דף מ"ט ע"א). ככה יש משנה בבבאים (דף צ' ע"ב), ככה משנה בערכין (דף י"ג ע"ב), וברבים 'תְּבִלִין'. אין סתירה לכלל הזה, זאת האמת. ככה כל הספרדים במשניות של מסכת שבת (פרק ט' משנה ה') מנקדים 'תְּבִלִין'. ככה התימנים. יש מקום אחד שונה מזה, כתוב בשבת (דף ק"ט ע"א) "תבלין אחד". מקשים לנו האשכנזים מה זה "תבלין אחד"? הנה מכאן ראינו שאומרים 'תְּבִלִין'. לא, זה אחד יחיד ומיוחד, וזו טעות סופר! הסיפור הזה מופיע בגמרא על הקיסר שפעם התארח אצל רבי יהושע בשבת, ראה איזה אוכל יש לו, כל כך טעים, אמר לו: איך זה? תן לי את התפריט. אמר לו: אין בעיה, אחרי שבת ניתן לך רשימה, כך וכך תעשה. עשה הקיסר, "לא טעם ולא ריח". אמר לו: תגיד לי, מה ההבדל? אמר לו: יש לנו תבל אחד - ככה כתוב בסיפור במדרש (בראשית רבה פרשה י"א אות ד'), לא 'תבלין' זו טעות סופר בגמרא, תבל צריך להיות - ושמו שבת. אמר לו: תן לי ממנו. אמר לו: מי ששומר שבת מקבל, ומי שלא שומר זה לא מועיל לו, אין לו מה לעשות. מה הכוונה שבת שמו? יש סוג של עשב שנקרא שְׁבֵת במשנה (פאה פ"ג משנה ב' ועוד). 'שְׁבֵת' ו'שְׁבֵת' היינו הך. [ועי' בירחון אור תורה שבט תשנ"א ס"ז אות ד].

16. היה פעם חכם גדול אחד, פעם הייתי אצלו בתשל"ג לפני שבועות, אמר לי: שאל אותי משהו ביום פסח, מה זה "המאור הגדול ע"ק" (בתפלה של שבעי של פסח להוצאת ספר תורה), מה זה ע"ק? לא ידע. "ועוד קשה?! לא ידע מה זה ע"ק. אמרתי לו: "עתיקא קדישא", הרב לא יודע את זה? צריך ללמוד.

ו"ו, אבל העיקר כמו שאמרת, ו"ו מימין כי זה מספר יותר גדול, ודל"ת משמאל, את הו"ו" מצפינים לאפיקומן, ואת הדל"ת שמים בין שתי המצות השלמות. דל"ת כנגד מלכות שהיא דלה ועניה, שמים אותה ביחד עם החכמה, שנאמר "ה' בחכמה יסד ארץ" (משלי ג, י"ט), ככה כתוב בלשון חכמים (ה"א סי' נ"א). בשלמא אם תאמר שהם "חכמה בינה דעת", אני מבין שהמצה האמצעית היא הבינה, והבינה זה אות ה"א של שם הו"ו"ה, בסדר גמור. אבל אם תאמר "כתר חכמה בינה" אז איפה הו"ו"ה? ה"א זו המצה השלישית! זו אחת ההוכחות. ובמקור בשער הכוונות (דף פ"ג ע"ב) כתוב חב"ד, מה שכתוב בספרים כח"ב - כתר חכמה בינה, זה בגלל שהתרגלו תמיד להתחיל את הספירות מכתר, (אינם יודעים שיש תנועת חב"ד...), אבל לא, כאן זה חב"ד, וכתר לא באה בחשבון¹³.

סדר הקערה

יג. זרוע מימין כנגד חסד, "מוליך לימין משה זרוע תפארתו" (זה פסוק בישעיה ס"ג, י"ב), ימין זה חסד. וביצה משמאל כנגד גבורה. היו נוהגים בחוץ לארץ לעשות ביצים כנגד כל בני המשפחה, גם לילדים כולם, ועושים כפול שנים. כי היה לנו שני לילות, אז כמה יש? אם למשל יש עשר נפשות במשפחה, מניחים עשרים ביצים בקערה, מביא צלחת עם עשרים ביצים, כולם מבושלות ואוכלים אותם. לפי הרמ"א (ראה סי' תע"ז ס"ב) אוכלים אותם בלילה, ולפי המנהג שלנו כנראה משאירים אותם עד היום. לא משנה. ויש כאלה שעושים ביצה אחת, יש להם קערה קטנטנה... (יש קערת שהם לא עשויים מסלי נצרים)¹⁴. באמצע מניחים מרור [כנגד תפארת], והמרור הזה זה חסה שלמה, וכדי שלא יהיה חשש תולעים עוטפים אותו בניילון. ומה עושים במרור הזה? לא עושים כלום, רק מרימים אותו כשאומרים "מרור זה שאנחנו אוכלים". נרים עלה אחד?! לא נרים עלה אחד. מצד ימין יש חרוסת, ואת החרוסת יש כמה דרכים לעשות, פעם היינו לוקחים אותה מג'רבא, אבא ע"ה היה מזמין מהרב צבאן. שנה אחת כשהפכו את הבית לקראת פסח, מצאו שמה רמון. (לא במקרה, איזה מקרה? לא היה לנו מקרה). הרימון התגלגל מתחת הספריה, והרימון הזה היה טוב מאד. הוא נשאר מראש השנה, "ששה חדשים בשמן המור" (אסתר ב, י"ב), ולא קרה לו כלום. אבא אמר: "מכאן ראינו שצריכים להכין את החרוסת כמו ידנינו". אז אותה שנה אבא

13. אחד

המשתתפים העיר

שגם מרן החיד"א

כתב "כתר חכמה

בינה" ואמר לו

מרן רבנו זצ"ל: כן,

נכון, גם הוא כתב

"כתר חכמה בינה",

כמה ספרים ככה גם

בחזון עובדיה כתוב

ככה, אבל במקור

בשער הכוונות

כתוב "חכמה בינה

דעת", וככה צריך

להיות.

14. מוכרים דבר

כזה, יש מוכרים

סלים כאלה איפה

שיש תחנת דלק.

(איני יודע אם

היום מוכרים דבר

כזה). זה סל ענק,

כשמרימים את

הקערה לעשות

"הא לחמא עניא"

זה סיפור, צריך אדם

גבור להרים אותה

ושלא יפול על ראשו

המסובין... אין מה

לעשות.

בשורה טובה לשוחרי התורה!

לחג הפסח

הבדה של מסח כולל סדר הטיקים עם תרגום עם פירושו למרן רבי רחמים חי חיותה. הובטן חתקיל עם הגהות של תלמידי הרה"צ רבי רפאל כציר צבאן חתקיל. במהרה"א חרשה ומתקנת עם הספדת רבות.

לימי ספירת העומר וחג השבועות

חלק א - ביאור על מסכת אבות ודרשות במעלת התורה.

חלק ב - פירוט על חמלה, מניח'ל דוח, וכן אפרות לחג השבועות.

מוסדות חכמת רחמים: 08-6727523 (שלוחה 4)

פ"ו ברוך חמות ספרים של ישיבת כ"א רחמי'ם מו"א 26

מוקדי מכירת ספרי מכון אורח צדיקים ברחבי הארץ:

מוקד מרכזי מושב ברכיה מוסדות "חכמת רחמים" 08-6727523 / 9105 * שלוחה 6

ירושלים:	חיפה:	קריית גת:	באר שבע:	תל אביב:
• הרב יעקב חמד • הספריה הספרדית רח' • 02-537-2265 • 4 ד"ר • 052-767-9513	• הרב משה כהן • גבעת שאול רח' קרתי • 054-844-9160	• חנות מוריה • 08-6750841	• חשבה טהרה • 050-4122763	• בתאום עם המוקד בברוכיה • רחוב דולסן שור • 053-1337692
		• ישיבת "סאס רחמים" רח' שוילא 26 • 054-2003203	• ישיבת "סאס רחמים" רח' שוילא 26 • 054-2003203	• רחוב הרטום • 054-2003203

אלפי

אלפי

אלפי

בקשות. סלים. מתנדבים.

עם ישראל אחד!

גם השנה אנו יוצאים במבצע האדיר של
קמחא דפסחא למשפחות בכל רחבי הארץ
וקוראים לציבור היקר לקחת חלק כל אחד כפי יכולתו

**חבילת
סיוע מורחבת**
חבילת סיוע מורחבת
עד 10 נפשות
₪ 1,000

**חבילת
עזרה בסיסית**
סיוע למשפחה קטנה
עד 4 נפשות
₪ 450

**חבילת
בני חורין**
סיוע מורחב לכל ימי החג
חבילת סיוע ותמיכה
משפחה החל מליל הסדר
ועד שביעי של פסח
₪ 2,600

**חבילת
עזרה ממוצעת**
סיוע למשפחה ממוצעת
עד 7 נפשות
₪ 720

כל התורם ומסייע במפעל קמחא דפסחא
יזכה לפדיון נפש מיוחד שיתקיים על ידי
מורנו ראש המוסדות
הרב **הגאון הבהן שליט"א**
לשמירה והגנה מעין הרע ומכל פגע רע

חייגו כעת: *9105

שלחו הודעה: 08-6727523 / בעמדות נדרים פלוס

ילדי גאלה

בית נאמן לילדים

מתוך שיעוריו של רבנו מרן ראש הישיבה זצוק"ל
לע"נ גאולה בת הרבנית אסתר מאוזן ע"ה

עורך: הרב ר"ר
שמאל עידאן שליט"א

גליין
500

אזכרה

הלכה נאמנה

הלכות ברכת האילנות - המשך

חבל על הזמן שלך [זה בטול תורה]. לכן מאז ומתמיד נהגנו לברך על אילנות בתוך העיר. ויותר מזה, ככה מעיד רבי חיים פלאג' (מועד לכל חי סי' א' אות ז') שרבי קושטא (בזמנו קושטא היה עיר מלאה חכמים) נוהגים להקל לברך בתוך העיר, ושכך נהג הגאון בעל חקרי לב [סבו של רבי חיים פלאג', שהיה הראשון לציין]. אין אחר המנהג פלום [ויש לנהוג שהמנהג]. (וראה בספר ה' ניסח"ב עמוד ז"ב).

ב. על פרות מרובים אין לברך עליהם. אבל על תפוזים: יכולים לברך, משום שהתפוזים האלה לא בטוח שהם מרובים. יש סברא של החזו"ן איש (כלאים סי' ב' אות ט') שקל פרות הדר זה סוג אחד, הם לא נקראים מרובים. לפי דעתו אפ"ש לכתחלה להרכיב חשש עם תפוז, וזה בסדר גמור. (מקור הלכות ברכת האילנות בילדי גאולה השבוע ובשבוע שעבר - בית נאמן גליונות: 403 אותיות י"ב והלאה, 202 אותיות ו' וז', 155 אות ט"ו, 8 אותיות א' וב', 350 אות כ' והערה 19, 351 אותיות ב' וג').

א. יש מי שאמר שמצוה לצאת מחוץ לעיר לברך האילנות. אמר את זה חכם גדול - רבי חיים פלאג' (שו"ת לב חיים ח"ב סי' מה). וזה על פי הרמב"ם שכתב (פ"ו מהלכות ברכות ה"ג) "היוצא לשדות או לגנות בימי ניסן". מה זה היוצא לשדות? יוצא מהעיר. "לגנות" - ב'זמנו גנות יש רק מסביב לעיר, בבתים אין גנות. איזו עניית היה זה. היום אנחנו יודעים שיש גנות כמעט בכל בית. (כשאינן באתי עולה חדש, התפלאתי: מה זה המדינה שלנו כלה גנות... גנה ועוד גנה ועוד גנה). **ואם כן "גנות" אפ"ש גם בעיר.** (ומה שהרמב"ם כתב "היוצא", הוא לקח לשון הגמרא. בגמרא (ברכות דף מ"ג ע"ב) כתוב "האי מאן דנפיק" [מי שיוצא]. דנפיק מהבית. לא מברך להיות נפיק מהעיר. הרב פרי האדמה (על הרמב"ם שם) אמר שמלשון הרמב"ם שכתב "היוצא לגנות" משמע אפילו נטויעים בתוך חצרו. ורבי חיים פלאג' אמר לא. מלשון "היוצא לגנות" זה רק מחוץ לעיר. אבל באמת אין ראיה לא מזה ולא מזה. הרמב"ם כתב לשון הגמרא בגמרא כתוב "האי מאן דנפיק" דנפיק פרושה היוצא, ויש גנות גם בתוך העיר). וכן דעת מרן הרב **עובדיה זצ"ל** בספרו (חזון עובדיה פסח עמ' י"ב). והוא אומר שאם אתה הולך מחוץ לעיר,

למען תספור

"אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן"

נאמר כמה דברים על ההגדה שעמדו עליהם המפרשים. פדאי תמיד ללמוד את אבן דרקה. יש לנו בעיה בדורות האחרונים, שלומדים את הדרש לפני הפסח. הדרש נעשה להם פשט, ועל הפשט אומרים: "מה החדושי?". ... אומר חכם אחד, מחבר ספר הנותן ב"ס דרש, שדרש הבקיות והפשט עדיפה על דרש הפלפול. וספר: פעם הוא שמע ששור ארץ שאמר ראש ישיבה אחד, **ואמר בו סתירה בין הראב"ד לראב"ד** [שבמקום אחד אמר הראב"ד דבר אחד, ובמקום אחר אמר אחרת], ופלפל הרבה לתרץ את זה. אחרי שגמר, אמר לו: הרב, במחילה מלבדו, **שני הראב"ד יש כאן**. אחד בעל האשכול - הר"א אב"ד - רבנו אברהם אב בית דין. והוא חותנו של הראב"ד הידוע - רבנו אברהם בר דוד בעל ההשגות [הערות הראב"ד על הרמב"ם]. "ולא קרב זה אל זה כל הלילה" (שמות י"ד כ"ג)... זה חתן וזה חותן. אמר לו: אם כן, מה החדושי? זה לא חדושי לתרץ פכה, כל אחד יכול לתרץ את זה... אבל כל אחד יכול לדקק אם זה אמת או לא אמת. אין יותר טוב מהפשט.

למשל, החכם שואל בהגדה: **"מה העדות והחקים והמשפטים"**? ואתה עונה לו: **"אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן"**. מה אתה עונה לו? "שענו בחטין ועונה לו בשעורים" (עין שביעות דף ל"ח ע"ב). מפל העדות והחקים יש רק את זה? אז יש פרושים בספר מקראי קדש של הגאון רבי חיים אבולעפיא, מאות פרושים יש שם. מה שאני זוכר שב"חכם [מה הוא אומר]" יש כמה עשרות פרושים, וב"רשע" יש למעלה ממאה חמשים פרושים. אבל כלם דרש הדרש, מה הפרוש הפשוט? אני מחפש את הפשוט! אז אמרו שבהגדת בריסק הוסיפו את המלה "עד" ["אמר לו כהלכות הפסח עד אין מפטירין"]. אבל גם בלי מלת "עד" ככה הפרוש, אתה תאמר לו את הלכות הפסח. תסביר לו כל המשניות של פסחים הש"כיים לפסח עד המשנה האחרונה שאומרת: "אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן". באמת יש עוד משנה, אבל המשנה שאחריה מדברת על קרבן פסח, ובכך של פסח פוטר את של זבח, ובעל ההגדה היה אחר החרבן (וראה לך מהמשנה פסחים דף קט"ז, כמו שביאר הגר"א), לכן הוא לא אמר ללמוד אותו עד המשנה של "ברך את של פסח פטר את של זבח", אלא אמר רק המשנה הקודמת.

"כל דכפין ייתי ויכול, כל דצריך ייתי ויפסח". מה הפל הגה? זה לא סתם. אלא מי שהוא רעב יבוא ויאכל מיד, נתן לו ארז או משהו. לא יתקח, אחר כך ישאר עד סוף ההגדה והבטן שלו ממקרקרת... אלא תן לו מיד. "כל דצריך" - שיש לו מה לאכל, אבל הוא צריך את הדברים של הסדר, "ייתי ויפסח". מה זה ויפסח? לא הפנה קרבן פסח, אין קרבן פסח בזמן הפגיד [מחבר ההגדה], אלא "יפסח" הפנה יעשה סדר של ליל פסח. ולמה זה נאמר בארמית? כי ככה היו מזמינים [בשפת העם אז]. (בית נאמן גליון 452 אותיות א', ב' וט').

ידע חדע

א. פעם כתבתי בספר 'בני חי' של מורי ורבי רבי יצחק בוחניץ זצ"ל פכה: "לפי התורה השנה מתחילה בניסן, וחכמים קבעו שמתחילה בתשרי". **ואבא זצ"ל** אמר לי: וכי החכמים חולקים על התורה? אמרת לו: מה אני אכתב? אמר לי: תכתב, **החדשים מתחילים בניסן, והשנה מתחילה בתשרי**. והאבן עזרא הוכיח את זה מפסוק מפרש בפרשת וילך (דברים ל"א, י'): "מקץ שבע שנים במעד שנת השמיטה פגח הסכות". וכי חג הסכות זה מועד שנת השמיטה? השמיטה מתחילה לכאורה בניסן? **אלא השמיטה מתחילה בתשרי, במעד שנת השמיטה בנח הסכות** - זו השנה. **החדשים מתחילים מחדש ניסן והשנה מתחילה מחדש תשרי**. ויש עוד פסוק אחר בפרשת משפטים (שמות כ"ג, ט"ז): "וחג האסף בצאת השנה". מה זה צאת השנה? אלא ודאי שהשנה מתחילה בתשרי, ובחג האסף כבר יצאה השנה הקודמת. מברך שיש הבדל בין צאת השנה ובין ראש החדשים. בתשרי כבר יצאה השנה הקודמת, אבל בניסן מתחילים החדשים. זה פותר הרבה דברים. האבן עזרא כותב את זה בפרשת משפטים בהרחבה רבה (שמות י"ב ב'). ואפילו שפירש כל דבריו קצרים, כותב כאן בהרחבה. (בית נאמן גליון 253 אות ב', וגליון 302 אות ו').

ב. [מחבר ספר] **הלכות קטנות, רבי יעקב חגיו**, הוא חכם שנוול בפאס ועלה לארץ ישראל, יסד ישיבה לפני שלוש מאות שנה, **ומהישיבה הזאת יצאו גדולי עולם. ביניהם הפרי חדש, שגאון עולם היה**. (יש שלחו ערוך אבו העזר שנדפס בלמברג, ויש בו כמה סימנים שהפרי חדש כתב עליהם - בהלכות גסין סימן ק"כ עד ק"ג. באמצע כתוב "פה נסתלק הרב המחבר" - ובפחת השער כתוב **הגאון המפורסם בעצם תריסר רבני חזקיה די שילוח**. גאון עולם היה, והוא למד ביישיבתו). ובספר הלכות קטנות יש תשובות קצרות מאד. בחלק א' יש ערך שלש מאות תשובות, ובחלק ב' גם כן אותו דבר פחות או יותר. השאלות שלו שנה שאלה, ושתי שורות תשובה, מביא מקור אחד ומספיק. אמרו: מה זה? למה כתב אותם בקצור? אז אמרו שהוא למד את התלמוד שלש עשרה פעם, והיו לו כמה תלמידים שהתפרסמו אחר כך כגדולים (בני משה בן חביב, רבי משה גלתי רבי שמאל גרמין, ועוד חכמים אחרים), היה נתן להם שאלה ביום ששי שיענינו בה, אחר כך כותבים תשובה כל השבוע, והוא היה עובר על דבריהם. מאיפה יודעים את זה? כי אותם השאלות שכתובות בספרו הלכות קטנות, חזורים בספריהם של התלמידים, אבל שמה זה קרוב בהרחבה, והוא כותב שתי מלים [פלומר תשובה קצרה] למזכרת. (בית נאמן גליון 498 הערה 2).

דברי מרן זצוק"ל

סוחר השיטה השמכני חובא בעלזו בית נאכר

עכשיו יש לנו שתי דקות לדבר על קופת החכר "תמכין דאורייתא". יש שלשה רבנים שמופקדים על כך, שלשה תלמידי חכמים גדולים - הרב דוד עידאן ראש הכולל, הרב יעקב כהן והרב אליהו מאדאר. שלושתם עושים את החלוקה לאברכים. יש שם 900 נפשות כל אחד ואחד יתן בעין יפה. ומי שיתן למעלה מ-720 ש"ח יקבל ברכה מיוחדת. ואני ראיתי בנסיון, מי שנותן - מכפיל את כספו, פי שניים ופי עשרה.

אבל מי שהוא לא נותן והוא מתקטצו - מן השמים יתקטצו לו.

מי שיתרום לצדקה לעניים לחג הפסח הקב"ה משלם לו כל טוב, משלם לו ויתן לו הכל.

כל אחד מכם חולם הלילה שיהיה רוטשילד, או יהיה ביל-גייטס... אז מי שיתן לתורה - התורה משלמת ונותנת. 720 זה כמנין חסד כפול עשור, וכוכות זה הקב"ה ישלם לו ויכפיל את שכר.

גדולים צדיקים במיתתו יותר מבחייתו

(היליו ז.ב.)

ניתן לתרום בדרכים הבאות:

בטלפון: 055-676-3536

או בעמדות 'קהילות' ברחבי הארץ (59441)

או בהעברה בנקאית: לפקודת 'תמכין דאורייתא' - ירך יעקב (ע"ר) בנק דיסקונט סניף 139 מ.ח. 166712355 | קוד מוסד: 38365

התרומה מוכרת לפי סעיף 46

קופת החסד
תמכין דאורייתא

שע"י כולל אברכים - כסא רחמים

בראשות האגפים:

הרב דוד עידאן, הרב יעקב כהן והרב אליהו מאדאר שלישי"א

כל מי שתורם לישיבת

"דרכי העיון" - שלומדים תורת אמת,

יקבל מן השמים פי עשרה

[הבטחתו הבדיקה של מרן רבנו זצוק"ל לתורם למסודותינו
להאזנה בקולו הסודי, חיינו טכני: 05-578267]

ההגדלה השנתית

הקדושה

מבית מוסדות ישיבת "דרכי העיון"

מייסודה, לאור זכרונות הנאמנה של מו"ר רשכבה"ג

מרן הנאמן רבנו מאיר מאזוז זצוק"ל

בעל דרכי העיון

ההגדלה של מוסדות "דרכי העיון"

מתגעגעים...

זוכרים...

נאמנים...

"ידידי!"

גם אתה כבר שותף?!

רק במסלול "יקיר"
או שזכית להיות "פרנס"?

תמהר לברר את הזכיה
המיוחדת ביותר!

ואל תותר!

הפרס הראשון

(תוספת למשכורת, 5,000 ש"ח לכל חודש למשך שנה)

לגוד פרטיק יקרי צריך דשווי אלפי שקלים

אל תסתכל לזרם החזיות מלוקים מיוחדת

אל תכספס את ההזדמנות להיות שותף למהפכה הנאמנה לאורו של מרן

- ישיבה לנערים "דרכי העיון" ב"מ
- סניף לשיבת ע"ק חיים ב"מ
- ישיבה לנערים "קריה נאמנה טכנולוגית"
- כולל אברכים "דרכי העיון" - ב"מ
- כולל אברכים "דרכי העיון" בטכנולוגיה
- כולל ש"ר "דרכי העיון" - ספודניקוב רמת גן
- כולל ש"ר לנאמנה קהל אליהר - ב"מ
- כולל "קל כנשר" - ישיבת בין המנים
- מפעל העצים "מאירם טולס"ו
- קמחא ופסחא ומעבקים לחיים
- ארגון "שתף קודש" ירושלים
- לביצור חסות הקדושה

עדות האמנה ובקשתו הנודעת של
רבנו הגדול מרן בעל דרכי העיון זצוק"ל
לגוד (ק"מ) חתום ל' אב תש"ס
יש לי שם קמחא ופסחא ויש לי חסות
אשר על ידי אלקי ישראל ויש לי חסות
אשר על ידי שם ה' (ה' אלקי ישראל) ויש לי חסות
אשר על ידי שם ה' אלקי ישראל.

אל תשכח לברר על מסלול "הנגיד הנאמן" חיינו עבשיו: 03-578-1267

אפשרויות תשלום: • בה"ק בנקאית ק. מוסד 54106 • באשראי • בצ'יקים • נדרים פלוס •
בהעברה בנקאית: לחשבון 'דרכי העיון' בנק מזרחי / 20 סניף חזון איש / 460 מ. חשבון 281714
לקבלת הפרופקט המלא שלחו לאימייל הכשר: hi.maran251@gmail.com